



21.3.2024

## Edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -ohjelma

**Asettaminen** Valtiovarainministeriö on tänään asettanut Edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -ohjelman ja sen ohjausryhmän.

**Toimikausi** 5.4.2024 - 31.12.2027

**Tausta** Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että hallituskauden aikana toteutetaan hankkeita, joilla digitalisoidaan elämäntapahtumien tai yritystapahtumien ympärille kiinnittyvät julkiset ja yksityiset palvelut niin, että ne toimivat saumattomasti yhteen. Yhtenä tällaisena kokonaisuutena turvataan edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito (s. 113). Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että ihmisten oikeutta ja mahdollisuuksia omien tietojen hallintaan vahvistetaan sekä helpotetaan puolesta asiointia ja kuolleen omaisen asioiden hoitamista (s. 39).

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus myös seuraa ja jatkaa Suomen digitaalisen kompassin tavoitteiden edistämistä. Yksi digitaalisen kompassin tavoitteiden saavuttamisen toimenpiteistä on edesmenneen omaisen asioiden hoidon sujuvoittaminen.

Edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon ohjelmalla toteutetaan läheisen kuolemaan liittyvien palvelujen digitalisointia. Palvelujen digitalisoinnin, automaation ja tiedon tehokkaamman hyödyntämisen avulla on mahdollista sujuvoittaa kuolinpesän ja sen osakkaiden asiointia. Paperiasioinnin ja manuaalisten toimintatapojen vähentämisellä on samalla tuottavuusvaikutuksia viranomaisten ja muiden organisaatioiden toimintaan.

**Tavoitteet** Edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon ohjelman tavoitteena on:

- Sujuvoittaa läheisen kuolemaan liittyvien asioiden hoitamista digitalisoimalla ja rakenteellistamalla tarvittavia asiakirjoja, parantamalla ohjeistusta sekä edistämällä automaatiota tehostaen samalla viranomaisten prosesseihin ja käsittelyihin liittyviä suoritteita. Uudet sähköiset palvelut helpottavat myös

paperimuotoisia menettelyitä. Esimerkiksi perukirja voidaan tarvittaessa edelleen tehdä paperisena hyödyntäen sähköisiä palveluita ja tietomalleja.

- Tuottaa uusina palveluina kansalaisen sähköinen asiointipalvelu, sähköinen perukirja, kuolinpesän osakasrekisteri ja testamenttirekisteri. Testamenttien osalta arvioidaan vielä erikseen testamenttirekisterin perustamisesta saatavia hyötyjä suhteessa kustannuksiin ennen sen toteuttamispäätöstä sekä sähköisen testamentin laatimisen mahdollisuutta.

Tuotostavoitteiden toteutumista seuraavat ja toimeenpanoa ohjaavat mittarit tarkennetaan erikseen osana ohjelmaan sisältyviä kehityshankkeita.

Ohjelman tavoitteena on osaltaan edistää viranomaisraajat ylittävää asiointia, tehostaa julkisen hallinnon palvelutuotantoa, kehittää digitalisaatiota edistävää lainsäädäntöä sekä edistää julkisen hallinnon tiedonhallinnan yhteentoimivuutta. Ohjelma tukee myös digitaalisen asiointin ensisijaisuuden edistämistä ja siten sujuvampia ja ekologisesti kestävämpiä, ajasta ja paikasta riippumattomia julkisia palveluita.

## Tehtävät

Ohjelman toimeenpanoon liittyvä kehitystyö edellyttää tietojärjestelmien ja -rekisterien kehittämistä sekä lainsäädännöllisiä muutoksia. Kehitystyö toteutetaan kehityshankkeissa ja lainsäädäntötyöryhmässä, joilla on omat vastuuviranomaisensa:

- Digi- ja väestötietoviraston kehityshanke toteuttaa kuolinpesän osakasrekisterin, sähköisen asiointipalvelun, sähköisen perukirjan ja testamenttirekisterin. Testamenttirekisterin osalta arvioidaan vielä erikseen sen perustamisesta saatavia hyötyjä suhteessa kustannuksiin.
- Verohallinnon kehityshanke mahdollistaa perukirjan rakenteellisten ja digitalisoitujen tietojen sekä kuolinpesän sähköisen osakasrekisterin hyödyntämisen.
- Erikseen asetettava lainsäädäntötyöryhmä valmistelee ehdotuksen tarvittavista lainsäädäntömuutoksista hallituksen esityksen muotoon.

## Organisointi

Ohjelman omistaa ja ohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö, joka asettaa ohjelman ja sen toimintaa ohjaavan ohjausryhmän. Ohjausryhmässä ovat edustettuina valtiovarainministeriön, oikeusministeriön, Digi- ja väestötietoviraston ja Verohallinnon edustajat sekä pysyvinä asiantuntijoina keskeisten sidosryhmien edustajat. Ohjelman ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Digitalisaatio-yksikön päällikkö valtiovarainministeriöstä.

Valtiovarainministeriön kokoama ohjelmatiimi vastaa ja tukee ohjausryhmää ohjelmakokonaisuuden koordinoinnissa ja siihen kuuluvien hankkeiden ja työryhmien välisessä vuorovaikutuksessa. Tiimi toimii samalla ohjausryhmän

sihteeristönä ja vastaa ohjelmaan liittyvästä viestinnästä ja sen koordinoinnista valtiovarainministeriössä.

#### **Ohjausryhmän tehtävät ovat seuraavat:**

- Hyväksyä ohjelman tavoitteet ja aikataulu sekä tarvittaessa niiden tarkentaminen ja priorisointi ohjelman edetessä.
- Hyväksyä ohjelman toimintaa ohjaavat suunnitelmat, esimerkiksi ohjelmasuunnitelma, ohjelman hankkeiden hankesuunnitelmat, vuosittaiset toimintasuunnitelmat sekä näiden suunnitelmien merkittävimmät muutokset.
- Kehittää ja ohjata ohjelman etenemistä sekä tehdä tarvittavat linjaukset edellä esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Varmistaa osaltaan ohjelman tuotosten käyttöönotto ja hyödyntäminen.
- Antaa ohjelman jälkeiset toimenpidesuosituksset, hyväksyä ohjelmaa koskevat loppuraportit ja puoltaa ohjelman päättämistä.

#### **Ohjausryhmän kokoonpano:**

##### **Puheenjohtajat:**

Katja Väänänen, tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja

Antti Leinonen, ylijohtaja, oikeusministeriö, varapuheenjohtaja

Varajäsen: Katri Kummoinen, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

##### **Jäsenet:**

Panu Pykönen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Varajäsen: Pertti Nieminen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Aino Jalonen, ylijohtaja, Digi- ja väestötietovirasto

Varajäsen: Pekka Rehn, ylijohtaja, Digi- ja väestötietovirasto

Saku Airosmaa, ylijohtaja, Verohallinto

Varajäsen: Hilkka Pelander, asiakkuusjohtaja, Verohallinto

##### **Pysyvät asiantuntijajäsenet:**

Timo Tuominen, johtava asiantuntija, Finanssiala ry

Varajäsen: Teija Kaarlela, johtava asiantuntija, Finanssiala ry

Juhani Tikkanen, osaamisaluejohtaja, Kansallisarkisto

Varajäsen: Ville Kajanne, yksikönpäällikkö, Kansallisarkisto

Pirjo Pihlaja, kirkkoneuvos, Kirkkohallitus

Varajäsen: Tuomo Kahenvirta, rekisterijohtaja, Kirkkohallitus

Markku Markkula, maanmittausneuvos, Maanmittauslaitos  
Varajäsen: Kristiina Virmajoki, vastuualuepäällikkö, Maanmittauslaitos

Saara Rinne, asiantuntija, Traficom

Nico Käräjäoja, hankepäällikkö, valtiovarainministeriö, pääsihteeri

Ohjausryhmän kokoonpanoa voidaan tarvittaessa ohjelmakauden aikana muuttaa ja kokouksiin voidaan kutsua vastuuorganisaatioiden valmistelijoita ja muita ulkopuolisia asiantuntijoita.

Ohjelman tavoitteiden edellyttämien lainsäädännön muutosten valmistelusta vastaavat valtiovarainministeriö ja oikeusministeriö. Säädosmuutosten valmistelua varten asetetaan erikseen lainsäädäntötyöryhmä.

Ohjelman etenemistä seurataan tarkoituksenmukaisella tavalla osana yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmän ja ministeriöiden välisen digitalisaation ja datatalouden yhteistyöryhmän Digitoimiston toimintaa. Ohjelma tekee myös yhteistyötä Elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämishjelman kanssa.

**Kustannukset ja rahoitus** Edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon ohjelman kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön momentilta 28.70.01.

Ohjelman toteuttamiseen käytettävistä määrärahoista vuosina 2024-2027 päätetään valtion kehyspääöksessä ja kunkin vuoden talousarviossa. Ohjelman toteuttamiseen liittyvistä rahoituspäätöksistä ja hankinnoista päättää valtiovarainministeriö sen työjärjestyksen mukaisesti.

Ohjausryhmän ja muiden asetettavien ryhmien työ tehdään virkatyönä, eikä jäsenille makseta palkkioita. Valtiovarainministeriö voi tapauskohtaisesti korvata pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien ohjausryhmän jäsenten ja varajäsenten matkustuskustannukset valtion matkustussäännön mukaisesti.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Hallintopolitiikan alivaltiosihteeri

Susanna Huovinen

Jakelu

Ohjausryhmän jäsenet

Tiedoksi

valtiovarainministeriö, JulkICT-osasto

**VN/35368/2023-VM-12**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: